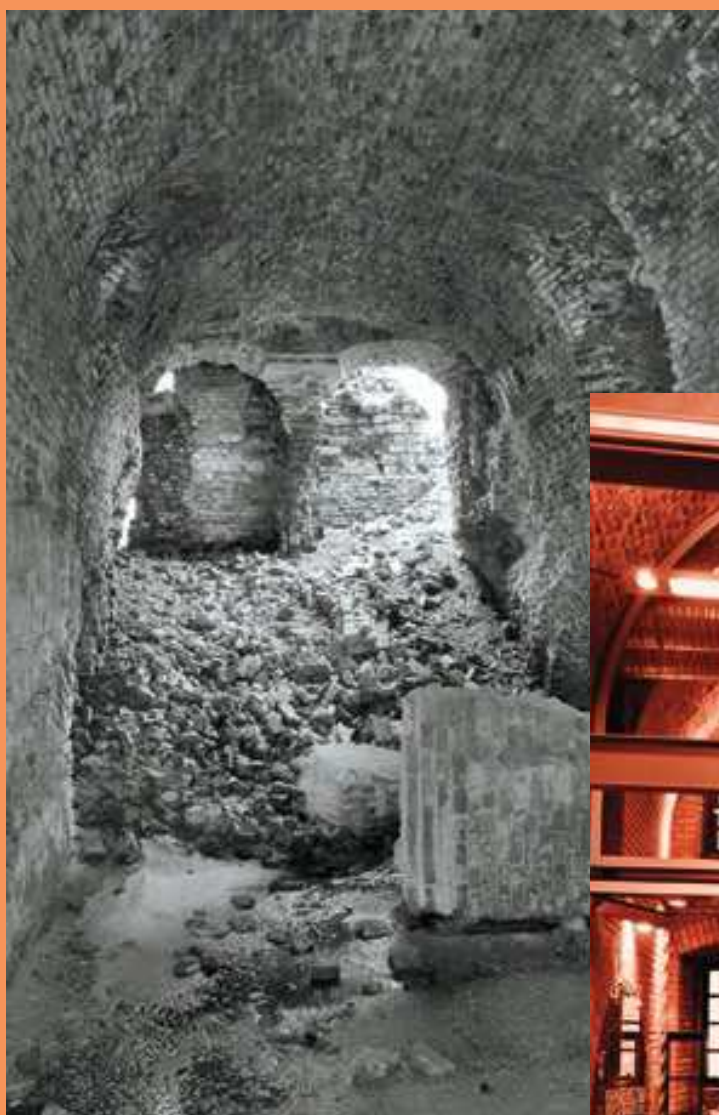

DAWNE FORTYFIKACJE

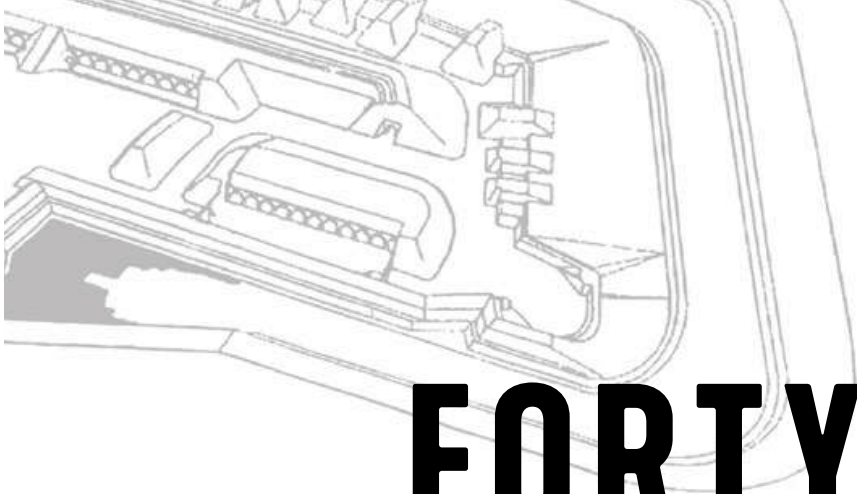
DLA TURYSTYKI,
REKREACJI
I KULTURY

Pod redakcją Lecha Narębskiego

TONZ
TORUŃ

DAWNE FORTYFIKACJE

**DLA TURYSTYKI,
REKREACJI
I KULTURY**

Pod redakcją

Lecha Narębskiego

Toruń 2018

Towarzystwo Opieki nad Zabytkami Oddział w Toruniu

Recenzenci:

dr hab. Jarosław Centek

dr hab. Maciej Krotofil

Redakcja naukowa:

Lech Narębski

Wydawca:

Towarzystwo Opieki nad Zabytkami Oddział w Toruniu

ul. PCK 29/11, 87-100 Toruń, tonz-torun.pl

Skład:

Fluid Studio Projektowe

Druk i oprawa:

Totem.com.pl sp. z o. o.

Na okładce:

Twierdza Srebrna Góra – jedna z dawnych izb żołnierskich Donjonu przed i po adaptacji do funkcji sali multimedialnej w latach 2010–2011. Fot. Grzegorz Basiński.

Fort Piłsudskiego w ostatniej historycznej formie rozwojowej. Oprac. Cezary Głuszek.

Dofinansowano z budżetu Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Publikacja jest dostępna na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa.

Na tych samych warunkach 3.0 Polska (BY-SA).

Treść licencji dostępna jest na stronie

<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl/legalcode>

ISBN 978-83-946377-1-2

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	5
I. OCHRONA, KONSERWACJA I REWALORYZACJA DZIEŁ FORTYFIKACJI NOWOŻYTNEJ W POLSCE 1966–2016 – RETROSPEKCJA 50 LAT DOKONAŃ	
Piotr Molski: <i>Ochrona i wykorzystanie zabytkowych fortyfikacji z perspektywy minionego 50-lecia</i>	9
Jadwiga Wielgus, Krzysztof Wielgus: <i>Metoda Janusza Bogdanowskiego w badaniach krajobrazu warownego i jej skuteczność w rewaloryzacji zespołów fortyfikacyjnych</i>	21
Cezary Głuszek: <i>Rewaloryzacja i reintegracja fortyfikacji – specyfika konserwatorska w obszarach silnej presji inwestycyjnej</i>	51
Grzegorz Bukal: <i>„Karta Fortyfikacji Historycznych” – inicjatywa Komisji Architektury Militarnej PKN ICOMOS</i>	61
II. ZAŁOŻENIA FORTYFIKACYJNE – ZARZĄDZANIE, REALIZACJE, FINANSOWANIE	
Beata Kot: <i>I etap projektu pn. „Zagospodarowanie zespołu zabytkowego Twierdzy Przemysł w celu udostępnienia dla turystyki kulturowej” ścieżką do nobilitacji zabytku jako pomnika historii RP</i>	73
Piotr Guzow: <i>Centrum Hewelianum – Fort Góry Gradowej, zarządzanie nowożytnymi fortyfikacjami na przykładzie Miasta Gdańska</i>	83
Jan Janczykowski: <i>Rewaloryzacja krajobrazu warownego – przykłady polskie i zagraniczne</i>	91
Ewa Furlepa: <i>Zamość – twierdza przyjazna</i>	103
Ingrida Veliutė: <i>Zmiana znaczenia dziedzictwa architektury: wpływ funduszy unijnych na zabytkowe fortyfikacje Kowna (Litwa)</i>	115
Patryk Wild: <i>Znaczenie i rola zewnętrznych środków pomocowych w ratowaniu i rewitalizacji fortyfikacji na przykładzie Twierdzy w Srebrnej Górze</i>	125
Lidia Klupsz: <i>Forteczne Parki Kulturowe – co dalej...</i>	133
Halina Rojkowska, Michał Szkoła: <i>Rewaloryzacja fortów krakowskich z uwzględnieniem finansowych środków zewnętrznych</i>	143
III. WYBRANE PROBLEMY REWALORYZACJI ZABYTKOWYCH FORTYFIKACJI	
Katarzyna Krawczyk: <i>Współistnienie dziedzictwa kulturowego z naturalnym. Praktyka dnia codziennego w Twierdzy Wisłoujście</i>	155
Łukasz Pardela: <i>Współczesne znaczenie zieleni zabytkowych fortyfikacji z przełomu XIX/XX w. na przykładzie Wrocławia</i>	163
Anna Karmienko: <i>Zagospodarowanie fortecznych pierścieni zieleni z wykorzystaniem środków UE, zgodnie z ideą Europejskiej Konwencji Krajobrazowej</i>	175

Marcin Sajdak, Przemysław Gawęda, Katarzyna Kozieł: <i>Fort XIV jako nowoczesny przykład interdyscyplinarnego zagospodarowania obiektów fortecznych oraz krajobrazu fortecznego</i> _____	185
IV. TURYSTYKA FORTECZNA	
Paweł Bukowski: <i>Turysta 3.0, czyli komunikacja jest wyzwaniem</i> _____	195
Sławomir Kosmała, Cezary Fajfer: <i>Czynny zabytkowy obiekt wojskowy w roli atrakcji turystycznej. Prawne podstawy funkcjonowania</i> _____	201
Kamil Tomczyk: <i>Zespoły fortyfikacji nowszych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego – zasób, stan, wykorzystanie militarne – po wykorzystaniu współczesne</i> _____	211
V. MUZEA W OBIEKTACH PO-MILITARNYCH – MUZEALNICTWO WOJSKOWE I FORTYFIKACJE	
Bernard Jesionowski, Janusz Hochleitner: <i>Wały von Plauena – dzieje kształtowania przestrzeni dla działalności edukacyjnej Muzeum Zamkowego w Malborku</i> _____	227
Marcin Wichrowski: <i>Twierdza Kostrzyn – bilans działań i widoki na przyszłość</i> _____	245
Janusz Pokrzywnicki: <i>Arsenał Artyleryjski z 1824 r. w Toruniu</i> _____	257
Anna Staniewska: <i>Forteczne muzeum rozproszone w krajobrazie górskim. Krajobraz Wielkiej Wojny w Alpach włoskich – stulecie</i> _____	265
Andrzej Borsuk: <i>Exploseum – muzeum w poniemieckiej fabryce materiałów wybuchowych</i> _____	277
NOTKI BIOGRAFICZNE AUTORÓW _____	283
ANEKS ILUSTRACYJNY _____	289